

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף קמג

משנה: לדעת בית שמאי מותר להעביר בידים מעל השולחן את העצמות (= קשות שאינן ראויות לכלב) והקליפות של אגוזים (= שאינן ראויות למאכל בהמה), לפי שאין איסור לטלטל מוקצה. ולדעת בית הלל אסור לטלטל מוקצה, ולכן הוא מסלק את הלוח של השולחן (= שיש לו תורת 'כלי') שעליו נמצאים העצמות והקליפות ומנער אותו.

מעבירים מעל השולחן אפילו פירורים שאינם כזית, וכן תרמילי אפונים ועדשים, לפי שהם מאכל בהמה ואינם מוקצה.

ספוג שיש לו ידית אחיזה של עור מותר לקנח בו את טבלת השולחן, ואם אין לו בית אחיזה אסור לקנח בו, משום שבשהוא אוחז בו הוא נסחט בין אצבעותיו.

ספוג יבש בין אם יש לו ידית אחיזה או שאין לו, הרי הוא ניטל בשבת לפי שהוא 'כלי', אבל אינו מקבל תומאה לפי שאינו כלי עץ / בגד / שק / מתכת האמורים בתורה.

גמרא: אנו לא סומכים על נוסחת משנתנו ברישא, אלא צריך להפוך את השיטות ולומר שלדעת ב"ש אסור לטלטל את העצמות והקליפות, ולדעת ב"ה מותר.

פירורים שאינם כזית אסור לאבדם ביד, ולכן המשנה כתבה 'מעבירים' ולא כתבה 'זורקים'.

אפילו רבי שמעון מודה שאסור לנגב בספוג שאין לו ידית אחיזה, לפי שהוא 'פסיק רישא' שהוא יסחט.

מותר לטלטל גרעיני תמרים ארמייתא (= תמרים גרועים), לפי שהתמרים עצמם הם מאכל בהמה ומותר לטלטל את הגרעינים אגב התמרים. אסור לטלטל גרעיני תמרים פרסייתא (= תמרים טובים), לפי שתמרים עצמם הם מאכל אדם ולא מאכילים אותם לבהמה, והגרעינים הם מוקצה.

הגמרא מביאה הנהגות שונות שנהגו האמוראים בטלטול גרעיני התמרים בשבת.

הדרן עלך נוטל אדם את בנו

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

פרק שנים ועשרים. משנה: חבית שנשברה בשבת, מותר להציל ממנה מזון שלש סעודות אפילו בהרבה כלים (ובכלי אחד מותר כמה שרוצה), ואמר לאחרים בואו והצילו לכם מזון שלש סעודות. אבל אסור לו לספוג את היין ולחזור ולהטיפו בכלי, גזרה שמא יסחט.

אסור לסחוט פירות להוציא מהם משקין, שזהו מלאכת 'מפרק' שהיא תולדה של מלאכת 'דישה'. ואף אם המשקין יצאו מעצמם הם אסורים, גזרה שמא יסחט. ולדעת רבי יהודה אם הפירות עומדים למאכל, מותר להשתמש במשקה היוצא מהם, לפי שלא נוח לו שהם יצאו ואין חשש שיבוא לסחוט. אבל אם הם עומדים למשקה אסור להשתמש במשקה היוצא מהם, לפי שנוח לו שהם יצאו והתקיימה מחשבתו, ואנו חוששים שמא יבוא לסחוט.

חלות דבש שריסקן מערב שבת כדי שיזוב מהם הדבש, ובשבת יצא הדבש מעצמו מהחלות, הדבש אסור באכילה שמא יבוא לרסק בשבת. ורבי אליעזר מתיר, שמאחר שהם מרוסקות כבר אין דרך לסוחטן.

גמרא: לא יספוג ביין ולא יטפח בשמן (= מכניס ידו בשמן ואח"כ מקנח אותה בשפת הכלי), שזהו דרך חול.

התפזרו לו פירות בחצר, מלקט אחד אחד ואוכל, אבל לא ילקט לתוך הסל כדרך שהוא עושה בחול.

אין סוחטין את הפירות: לדעת רב יהודה בשם שמואל רבי יהודה מודה לחכמים בזיתים וענבים שאפילו אם הכניסם למאכל המשקה היוצא מהם אסור, לפי שרובן עומדים לסחיטה ונוח לו במשקה היוצא מהם. לדעת עולא רבי יהודה חולק אף בזיתים וענבים, לפי שהכניסם למאכל. לדעת רבי יוחנן רבי יהודה חולק אף בזיתים וענבים, אבל הלכה כמותו בשאר פירות שאם הם עומדים לאכילה המשקה היוצא מהם מותר, ואין הלכה כמותו בזיתים וענבים והמשקה היוצא מהם אסור. לדעת רבה הם חולקים

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

רק בתותים ורימונים לפי שיש המכניסים אותם למשקה, שרבנן אוסרים ורבי יהודה מתיר, אבל בשאר פירות שאין דרך להכניסם למשקין רבנן מודים לרבי יהודה שהמשקה היוצא מהם מותר, ובזיתים וענבים רבי יהודה מודה לחכמים שאף אם הם עומדים לאכילה המשקה היוצא מהם אסור, לפי שרובם עומדים למשקה.

זיתים שמשך מהן שמן (= שהמשקה זב מאליו) וכו'. ואם הכניס תותים ורימונים למשקין ולסתם (= שלא פירש לשם מה הכניסים), לדעת רבי יהודה היוצא מהם אסור. אין אוכל יכול לקבל טומאה אלא אם נפל עליו אחד משבעת המשקים (= יין, דם, שמן, חלב, טל, דבש דבורים, מים).

חלב האשה מטמא (= מכשיר את האכלים לקבל טומאה כדון משקה, וכך ההסבר בכל ה'מטמא' המופיע בקטע זה) בין אם יצא ממנה לרצונה או שלא לרצונה, חלב בהמה מטמא רק לרצון. אמר רבי עקיבא קל וחומר - ומה חלב האשה שהוא ראוי רק לשתיית קטנים בכל זאת הוא נחשב ל'משקה' ומטמא לרצון ושלא לרצון, קל וחומר שחלב בהמה הראוי לשתיית קטנים וגדולים שהוא נחשב ל'משקה' ומטמא אף שלא לרצון. אמרו לו חכמים - שאין זה דומה, שהרי חלב האשה מכשיר אף שלא לרצון לפי שדם מגפתה (= מכתה) מכשיר, וחלב האשה דינו כדם לפי שהדם נעבר ונעשה חלב, אבל חלב הבהמה לא מכשיר שלא לרצון לפי שדם מגפתה טהור. אמר להם רבי עקיבא - אני מחמיר בחלב יותר מדם, שהרי החולב בהמה לרפואה (= כגון שהחלב מזיק לה) החלב מכשיר, ואילו המקיז דם מבהמה לרפואה דמה אינו מכשיר, וכיון שהחולב בהמה לרפואה החלב מכשיר יש לנו ללמוד שאף חלב היוצא ממנה שלא לרצון מכשיר. אמרו לו חכמים - סלי זיתים וענבים יוכיחו שהמשקים היוצאים מהם לרצון טמאים ושלא לרצון טהורים, ואף חלב בהמה היוצא שלא לרצון טהור.

